

Akkoord Stuurgroep Agressie en geweld tegen journalisten¹

Inleiding

In 2017 concludeerden Professor dr. Brenninkmeijer en dr. Odekerken in het rapport 'Een dreigend klimaat' dat de ernst van de bedreigingen jegens journalisten in Nederland is toegenomen. Ernstige bedreigingen aan het adres van gerenommeerde misdaadjournalisten en de recente incidenten bij de redacties van de Telegraaf en Panorama onderstrepen deze zorg.

Dit heeft consequenties voor de manier waarop journalisten hun werk uitoefenen; potentieel kan dat tot gevolg hebben dat journalisten onderwerpen gaan vermijden.

Belangrijk onderdeel voor het waarborgen van de veiligheid en het optimaal kunnen functioneren van de journalistiek betreft het in acht nemen van bronbescherming.

Politie en OM onderschrijven dit belang en stellen alles in het werk om ervoor te zorgen dat binnen hun organisaties daarnaar wordt gehandeld. Voorts zullen OM en Politie actief beleid ontwikkelen om hun organisaties via richtlijnen en opleidingen bewust te maken van dit belang. Daarbij zal er als onderdeel van het jaarverslag van het OM, jaarlijks verslag worden gedaan van dit beleid en of er zaken zijn geweest waarbij journalisten of media op enige wijze betrokken zijn.

Indien incidenten aan het licht komen, zullen Politie en OM als te doen gebruikelijk deze direct aan NVJ en Genootschap melden. Dit alles vooruitlopend op en in lijn met de Wet op de bronbescherming in strafzaken, die op 1 oktober 2018 in werking treedt.

Stuurgroep Agressie en geweld tegen journalisten

De partijen verenigd in de Stuurgroep Agressie en geweld tegen journalisten, bestaande uit het Openbaar Ministerie, de Politie, het Genootschap van Hoofdredacteuren en de Nederlandse Vereniging van Journalisten, willen eraan bijdragen dat journalisten hun belangrijke maatschappelijke rol in de samenleving kunnen blijven vervullen.

De Stuurgroep Agressie en geweld tegen journalisten is tot onderstaand akkoord gekomen omtrent het versterken van de positie van journalisten tegen geweld en agressie. In een gesprek met de minister van Justitie en Veiligheid heeft deze vanuit zijn verantwoordelijkheid onderstaande afspraken bekrachtigd. De komende periode zullen onderstaande afspraken nader worden uitgewerkt.

1. Bewustzijn vergroten

Om beter bestand te zijn tegen agressie en geweld is meer kennis en bewustzijn nodig bij journalisten. Dit kan verkregen worden door het opstellen van een veiligheidsplan voor journalisten. Het veiligheidsplan bevat een praktische uitwerking op het gebied van preventie, scholing, maar ook heldere procedures over welke maatregelen genomen moeten worden na een gebeurtenis, inclusief de melding of aangifte en de nazorg. Een kader voor het veiligheidsplan zal worden uitgewerkt door de Stuurgroep. De verantwoordelijkheid voor het plan en de veilige werkomgeving van de journalist ligt bij de mediabedrijven, die als werkgever/opdrachtgever voor journalisten optreden. Freelancers worden uitdrukkelijk in deze plannen meegenomen, maar de NVJ zal ook los daarvan als aanspreekpunt/coördinator voor de freelancers opereren.

¹ Onder journalisten verstaan we: journalisten, fotografen, cameramensen, publicisten, cartoonisten, schrijvers, programmamakers, bloggers en vloggers, kortom professionals werkend of publicerend in de media

Implementatie van het veiligheidsplan kan via een cao-afspraken en convenant voor freelancers. Los daarvan kan de NVJ ook een veiligheidsplan voor freelancers opstellen, in geval dit bij de opdrachtgever ontbreekt.

2. Collectieve norm

In het veiligheidsplan zal na nauw overleg met de beroepsgroep een collectieve norm worden opgenomen waarmee duidelijk wordt vastgelegd welk (agressief en intimiderend) gedrag niet acceptabel wordt bevonden en altijd zal leiden tot actie vanuit de werkgever/journalisten. Dat betekent dat in die gevallen door de betrokken journalist melding wordt gedaan bij de werkgever/ NVJ en indien aan de orde aangifte wordt gedaan.

De Stuurgroep onderstreept het belang van deze collectieve norm om zo kenbaar te maken dat zulk gedrag niet wordt geaccepteerd en ertegen zal worden opgetreden.

3. APP GTM (Geweld tegen media)

Praktisch handvat of verlengstuk van het veiligheidsplan is het ontwikkelen van een **app GTM**. Deze app bevat praktische zaken als; wat zijn strafbare feiten, hoe moet ik aangifte doen, hoe kan ik omgaan met een serieuze bedreiging, wat is het verschil tussen een melding en aangifte, waarom moet ik aangifte doen en wat kan ik daarna verwachten.

4. Draagvlak en opleidingstrajecten

Opleidingen en trainingen, die ervoor zorgen dat journalisten weerbaar zijn tegen vormen van agressie en intimidatie worden verder ontwikkeld en zullen onderdeel uitmaken van de afspraken in het veiligheidsplan. Samen met de app en een actief communicatietraject moet dit zorgen voor draagvlak binnen de sector.

5. Politie en Openbaar Ministerie

Met Politie en Openbaar Ministerie zijn de volgende afspraken gemaakt:

1. Eenduidige registratie van meldingen en aangiftes van journalisten door politie en Openbaar Ministerie;
2. Hoge prioriteit aan de opsporing en vervolging van agressie en geweld tegen journalisten door politie en het openbaar ministerie;
3. Er is aandacht voor de kwaliteit van onderzoeken en processen-verbaal;
4. Lik op stuk wordt zo veel mogelijk toegepast, (super)snelrecht/ZSM.
5. Schade wordt zoveel mogelijk verhaald op de dader;
6. Openbaar Ministerie hanteert een hogere strafeis die wordt vastgelegd in een richtlijn;
7. Slachtoffers en de werkgever worden optimaal geïnformeerd over hun positie en mogelijkheden in het strafproces en de strafrechtelijke afhandeling van de zaak;
8. Actief communicatiebeleid (uitdragen van successen) is onderdeel van deze aanpak.

De gemaakte afspraken met politie en justitie zullen worden vastgelegd in een Protocol Geweld tegen Media.

Vervolg

De komende maanden zullen de gemaakte afspraken worden uitgewerkt waarna de Stuurgroep in het najaar verwacht met een plan van aanpak te komen.

mr. G.W. van der Burg
Openbaar Ministerie

M. Gelauff
Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren

Korpschef Politie, namens deze
R. Verkuijlen MA, Commissaris van Politie

mr. T.L.W. Bruning
Nederlandse Vereniging van Journalisten

Den Haag, 19 juli 2018